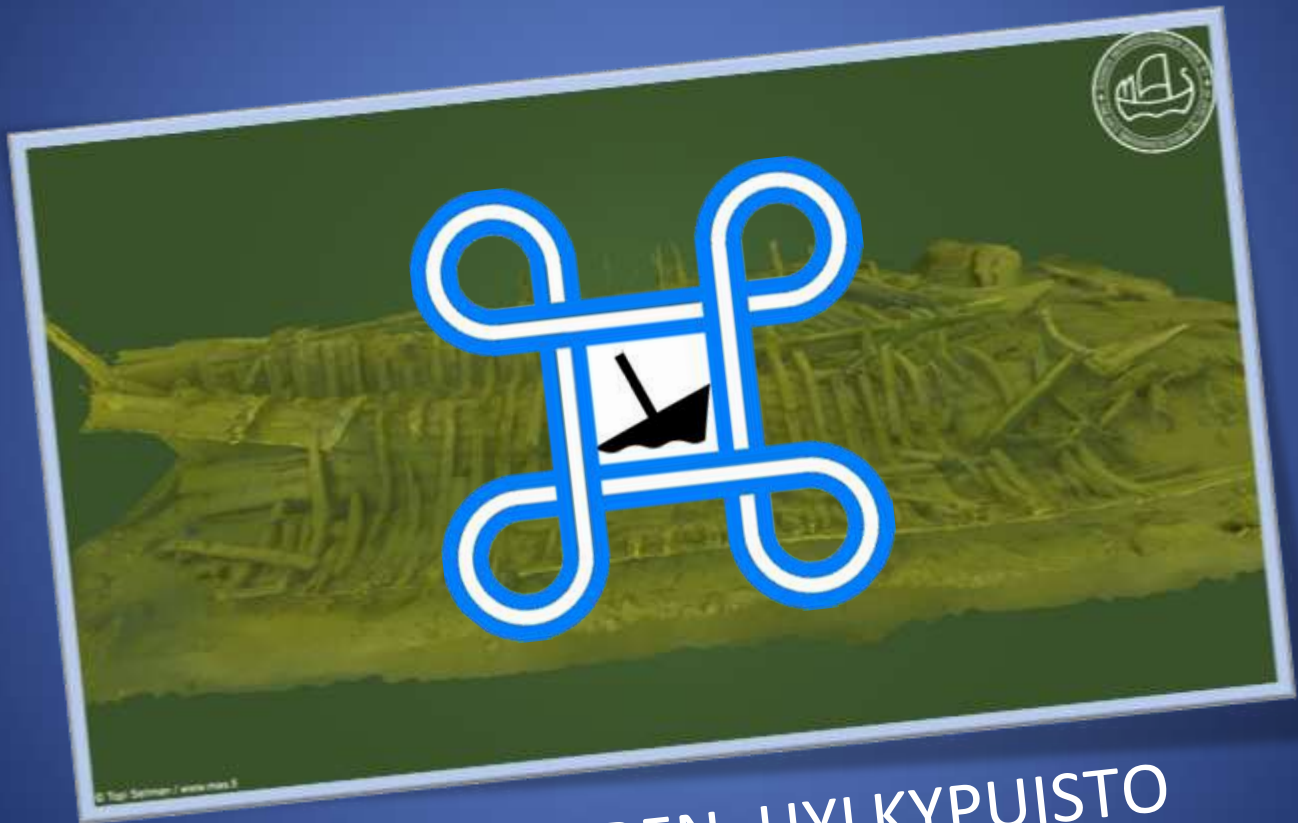

2023 - 2024

SAARISTOMEREN HYLKYPUISTO

Saaristomeren Hylkypuiston väliraportti vuosilta 2023 - 2024

Versio 1.1 / 31.3.2025

Tieteellisten seurain
valtuuskunta

SISÄLTÖ

SUOMEN MERIARKELOGINEN SEURA	2
SAARISTOMEREN HYLKYPUISTO.....	3
SAARISTOMEREN KENTTÄTYÖLEIRI.....	5
SAARISTOMEREN TUTKIMUSMATKA.....	8
ITÄMEREN HYLKYJEN 3D-ONTOLOGIA.....	10
MEREN HAVINAA -NÄYTTELY NÖTÖSSÄ	11
DISSEMINAATIO JA EDUSTUS- & TIEDOTUSTOIMINTA.....	12
KESTÄVÄN KEHITYKSEN TOTEUTUMINEN.....	13
TOIMINNAN TUKEMINEN JA TUKIJAT	14

Kuva 1. Vrouw Marian 3D-mallista

SUOMEN MERIARKEOLOGINEN SEURA

Suomen meriarkeologinen seura (MAS) on ensimmäinen ja toistaiseksi ainoa UNESCO:n akreditoima suomalainen tieteellinen seura. Seuramme on siis Tieteellisten Seurojen Valtuuskunnan (TSV) jäsen-seura ja myös Sukeltajaliitto ry:n (SL) yhteisöjäsen. Seura on yleishyödyllinen yhdistys ja sillä on poliisin keräyslupa sekä verottajan ennakkopäätös yhteisöverovapaista lahjoituksista. Seurassa oli vuonna 2024 noin 203 henkilöjäsentä ja seitsemän yhteisöjäsentä. MAS sai Alfred Kordelinin TSV:n Tiedepalkinnon 2025.

Vuosi 2024 oli Suomen meriarkeologisen seuran (MAS) 29. toimintavuosi. Sääntöjensä mukaisesti seuran toiminnan tarkoituksena on edistää meriarkeologista tutkimus-, koulutus- ja harrastustoimintaa. Tarkoituksensa toteuttamiseksi seura tekee meriarkeologista tutkimusta, järjestää koulutusta ja seminaareja sekä esittää kannanottoja ja lausuntoja alaa koskevista kysymyksistä. Seura ylläpitää yhteyksiä eri sidosryhmiinsä osallistumalla alan kotimaisten sekä kansainvälisten järjestöjen ja tiedeyhteisöjen toimintaan. Meriarkeologian tuntemusta edistääkseen seura harjoittaa julkaisu- ja tiedotustoimintaa.

SAARISTOMEREN HYLKYPUISTO

Kuva 2. Saaristomerren Hylkypuiston kohteet: Nordstjernan, Vostok, Alfred, Schiller ja Kivipaasihylky. Vain Alfredilla on kiinnityspoiju, muihin asennettiin toistaiseksi vain sukelluspouju.

Porkkalan Hylkypuiston toteutuksesta vuosina 2018-2022 saatujen hyvin kokemusten perusteella aloitimme 2023 saman konseptin monistamisen Saaristomerren hylkyille, koska ne ovat uhanalaisimpia hylkykohteitamme mm. kansainvälisille antiikkivarkaille.

Museovirasto ja Otto A. Malmin säätiö lähtivät heti 2023 tukemaan Saaristomerren Hylkypuiston perustamistoimintaa. Nämä ensimmäiset avustukset toimivat samalla tavalla mahdollistavina katalyytteinä, kuten Porkkalan Hylkypuistolle sen alkutaipaleella myönnettyt rahoitukset, jotka lopulta edustivat vain murto-osaa puiston keräämästä rahoituksesta. Kesällä 2024 mukaan rahoittajiin liittyivät **Lloyd's Register Foundation** ja tavallaan myös **HelderTV**.

Kesän 2023 aikana kartoitimme Saaristomerren potentiaalisia hylkypuistokohteita, otimme niistä ajoitusnäytteitä ja kuvasimme niitä 3D-malleja varten. Kesän 2023 pahimmat myrskyt sattuivat juuri kenttätöleiriviikollemme, joten ensimmäisen kauden hylkykartoituksissa jouduimme mukautumaan sääolosuhteisiin ja painottamaan suojanpuoleisia hylkykohteita, joista monet olivat sellaisia, etteivät ne syystä tai toisesta sovellu hylkypuistokohteiksi. Toki jokainen tutkittu hylky osaltaan kontribuoi Hylkypuiston sisältöön ja tarinaan – MAS:n ontologisesta tutkimuksesta puhumattakaan.

Kesän 2024 kenttätöleirin aikana ehdimme suosiollisten säiden ansiosta poijuttaa jopa viisi hylkyä (punaiset tähdet kartalla). Osaltaan tämän mahdollisti edellisenä kesänä kuvattujen hylkyjen 3D-mallit, joiden avulla saatoimme etukäteen suunnitella poijujen pohjapainojen sijoituspaikat. Nordstjernan-, Vostok-, Schiller- ja Kivipaasihylkyille asennettiin ns. sukelluspouju, jota kiintopisteenä käyttäen alusten

päälliköt voivat turvallisesti ankkuroida aluksensa riittävän kauas hylystä. Samoin asianmukaisesti lipupoijulla merkitty sukelluspoiju helpottaa sukeltajien turvallista toimintaa hyllyllä, auttamalla hylyn paikantamisessa sekä toimimalla tarvittaessa lisäpainona pintauduttaessa. Alfred-hyllylle Vänön länsipuolella asennettiin kiinnityspoiju, koska se lienee Saaristomeren hyllyistä uhanalaisin runsaiden vierailuiden aiheuttaman ankkurointivaaran takia.

Saaristomeren Hylkypuisto -hankkeen tarkoitus on paitsi “puistottaa” hylkykohteita opasköysin ja -taulin sukeltajia varten, niin myös perustaa Saaristomeren Hylkypuistolle oma kotisivusto ja sosiaalinen mediapresenssi. Sinne tuotetaan monipuolista kuva-, video- ja 3D-materiaalia Hylkypuiston kohteista. Ne tarjoavat kansainväliselle yleisölle mahdollisuuden kirjaimellisesti imersiivisiin virtuaalisiin sukelluskokemuksiin lukuisiin Saaristo-merellä sijaitseviin, maailmallakin kuuluisuutta saavuttaneisiin hylkykohteisiimme ilman, että vierailijan tarvitsee opetella sukeltamaan tai matkustaa paikan päälle.

Kuva 3. ”Vostokin” hylky on yksi Saaristomeren Hylkypuiston yli 100 vuotta sitten uponneista kohteista.

Kaikista Saaristomeren Hylkypuiston toistaiseksi tutkituista ja puistotetuista kohteista on jo tehty annotoitu eli selitteillä varustettu 3D-malli. Ne on myös julkaistu Sketchfab.com palvelussa. MAS:n tavoitteena on tuottaa kullekin hyllylle oma kotisivunsa vuoden 2025 aikana, joihin tulee 3D-mallien lisäksi tietoja hylkyjen tutkimuksista sekä mahdollisesti niistä nostetuista esineistä.

Saaristomeren Hylkypuisto suojaa alueella sijaitsevia ns. suojeltuja hylkykohteita lisäämällä paikallisten tietämystä ja mielenkiintoa alueen vedenalaista kulttuuriperintöä kohtaan sekä tarjoamalla paikallisille anonyymien, ei-viranomaiskanavan epäilyttävästä toiminnasta ilmoittamiseen. Hylkypuiston perustamishanke on monivuotinen ja tapahtuu pääosin vapaaehtoisvoimin – toki sidosryhmiemme tuella.

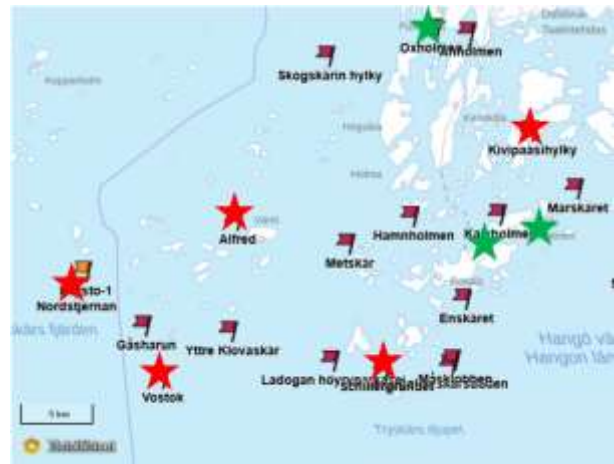
SAARISTOMEREN KENTTÄYÖLEIRI

Kesän kohokohta eli jo vuodesta 2017 poikkeuksetta järjestetty kenttäyöleirimme oli kesä-heinäkuun vaihteessa 29.6.–7.7. Kenttäyöleiri pidettiin viime vuoden tapaan Saaristomerellä. Tällä kertaa leiri oli liikkuva eli tukeuduimme eri satamiin hylkykohteiden lähistöllä. Lippulaivamme DSV Stellan lisäksi mukana oli DSV Maija sekä useita seuralaistemme yksityisiä aluksia, jotka toimivat majoitus- ja apuveneinä. Pari ”nuorta” joutui välillä nukkumaan teltassakin. Leiri alkoi ja loppui Kasnäsiin, mutta välillä tukeuduttiin Vänöseen ja Öröseenkin.

Leirin ohjelma oli kaksijakoinen: hyvällä kelillä rakensimme Saaristomeren hylkypuistoa ja jatkoimme hylkyjen 3D-ontologia tutkimustamme. Tuulisemmalla säällä teimme **Yann Irissoun**

ohjauksessa hänen väitöskirjatutkimustaan Saaristomeren myöhäisrautakautisista rantautumispaikoista tukevia kenttätöitä, kuten inventointia Jungfrusundissa ja Hiittisten Högholmenin ympäristössä, sekä koekaivauksia Kyrksundetissa eli Rosalan ja Hiittisten välisessä salmessa. Monet seuran vapaaehtoisista pääsivät ensimmäistä kertaa tekemään tuttavuutta ejektoripumpun kanssa. Högholmenin laiturirakenteista näytteitä otettaessa tehtiin varmaan uusi vedenalaisten dendronäytteiden ottamisen maailmanennätys: viisi sahausnäytettä yhdellä sukelluksella – toki moottorisahalla. Yannin tutkimuksista tulee oma raporttinsa ja väitöskirjansa, joten en avaa niitä tässä enempää.

Leirin aikana toimintaa hajaantui jopa neljälle eri kohteelle saman päivän aikana, joten leirin kulusta ei voi muodostaa perinteistä kronologista aikajanaa, vaan on tyydyttävä kohdekohtaisiin kuvauksiin tehdyistä toimenpiteistä. Hylkypuistokohteissa ei toimittu varsinaisesti hylkyissä, vaan niiden ulkopuolella,

Kuva 4. Kartta kesän 2025 kenttäyöleirin Yannin tutkimuskohteista. Vihreät tähdet ovat Yannin tutkimusalueita. Punaiset tähdet ovat hylkypuistokohteita. Monilla punaisilla lipuilla tehtiin ontologista tutkimusta.

Kuva 5. Tunnelmakuvia kenttäyöleirin kohteilta ja Kasnäsin satamasta, jossa lettukestit juuri menossa.

vähintään lain edellyttämän kahden metrin päässä, jonne poijupainot sijoitettiin. Puistokohteille tulee samankaltaiset puistokohdekotisivut kuin ontologiatutkimusten tutkimuskotisivut, jotka kaikki löytyvät kotisivulta: www.mas.fi/hylkypuistot/saaristomeri.

Saaristomeren Hylkypuiston kohteet

- **Kivipaasihylky** (MVID#1536) asennettiin sukelluspoiju noin 3-4 metrin päähän hylystä styyrpuurin puolelle kaatuneen maston viereen. Hylkyä kuvattiin 3D-mallintamista varten, mutta materiaalia ei huonosta näkyvyydestä johtuen ole tarpeeksi, vaan mallissa on vielä täydennettävää. Hyllyn puumateriaalin erodoitumisen perusteella on syytä olettaa, että hylky on yli 100 vuotta sitten uponnut ja näin ollen kiinteä muinaisjäänne.
- **Alfred** (MVID#1552) sai kiinnityspoijun noin 15 metrin päähän hylystä, perästä länsi-luoteeseen olevaan suurehkoon kiveen kiinnittämällä. Hylkyä ei mallinnettu erikseen, koska siitä on Samuli Haatajan ja Museoviraston tekemät 3D-mallit jo olemassa. Kohde on tunnettu ja paljon vierailtu kiinteä muinaisjäänne.
- **Vostokille** (MVID#1548) asennettiin sukelluspoiju hyllyn pääosan (matalanosan) puoliväliin, hyllyn eteläpuolelle. Hyllyn tarina tiedetään silminnäkijöiden eli meripelastusalus Assistanassin ansiosta tarkasti. Alus on uponnut 3.11.1910 eli se on varmasti yli 100 vuotta sitten uponnut ja siten kiinteä muinaisjäänne.
- **Schiller** (MVID#1515) sai sukelluspoijun noin 6 m hyllyn pohjoispuolelle. Tämänkin hyllyn historia tunnetaan hyvin saaristolaisten pelastettua sen koko miehistön. Schiller upposi 1911. Hylky on siis varmasti yli 100 vuotta sitten uponnut ja siten kiinteä muinaisjäänne.
- **Nordstjärnanille** (MVID#1650) asennettiin myös sukelluspoiju hylkyalueen koilliskulmaan. Myös tämän hyllyn historia tunnetaan hyvin sen upottua 10.12.1809. Hylky on siis varmasti yli 100 vuotta sitten uponnut ja siten kiinteä muinaisjäänne. Hyllyn 3D-mallinnus on aloitettu, mutta vaatii vielä paljon kuvaamista, koska hylkyalue on varsin laaja.

Kuva 6. KIVIPAASIHYLKY

Kuva 7. ALFRED

Kuva 8. VOSTOK

Kuva 9. SCHILLER

Kuva 10. NORDSTJERNAN

Ehdimme tehdä leirillä myös ei-kajoavaa hylkyontologian täydentämistä. Kaikille näille hylkykohteille tulee omat tutkimuskotisivunsa www.mas.fi/fi/julkaisut/hylkykohteet-merialue -osoitteeseen, joten niitä käsitellään tässä vain hyvin pintapuolisesti.

Ontologiatutkimuskohteet

- **Yttre Klovaskär** (MVID#1559) hylky on hajonnut laajalle alueelle saaren kaakkoispuolelle. Isommat kokonaisuudet ovat yli 100 m päässä toisistaan, mutta ne ovat selvästi samaa hylkyä. Alustava C14 ajoitus viittaa 1700-luvulle eli hylky on joka tapauksessa yli 100v. kiinteä muinaisjäänös.
- **Skogskär** (MVID#1537) on C14-ajoitettu jo aiemmin 1800-luvun alkupuolelle, mutta leirin aikana sitä kuvattiin paremmissa näkyväisyysolosuhteissa ja saatiin laadullisesti parempi 3D-malli. Tuhdista perälaipiosta päätellen, alus on alun perin saattanut olla ns. peräsumppualus. Hylky on yli 100v. kiinteä muinaisjäänös.
- **Marskäret** (MVID#2513) hyvin matalassa sijaitseva hylky ilmoitettiin Museovirastolle pari vuotta sitten. Hylky 3D-mallinnettiin ja alustava C14-ajointus viittaa 1700-luvun puolivälin havupuiseen rannikkoalukseen. hylky on siis yli 100v. kiinteä muinaisjäänös.
- **Enskäret** (MVID#1522) hylky paikannettiin 90-luvun alussa Båtskäretin hylkyä etsittäessä (sama). Hylky on tammea ja mahdollisesti limisaumainen (Alopaeus-92). Alustava C14-ajointus viittaa vahvasti 1400-luvun puoliväliin. Hylky on melko syvällä pohjasedimenteissä, joissa oli melko tuoreilta vaikuttavia kuoppia ts. kajoamisjälkiä. Hylky on selvästi yli 100v. kiinteä muinaisjäänös
- **Vidskär** (MVID#2284) Hylkyä on tutkittu ja sieltä on nostettu esineistöä 2000-luvun alussa, mutta vasta nyt siitä saatiin tehtyä 3D-malli. Hylky on levinnyt yli hehtaarin alueelle, eivätkä kaikki osat välttämättä ole mukana mallissa. Alustava C14-ajointus viittaa erittäin vahvasti 1300-luvulle, huipun osuessa vuosisadan alkuun. Hylky on selvästi yli 100v. kiinteä muinaisjäänös. Hyllyn tutkimuskotisivu on [täällä](#).

Kuva 11. YTTRE KLOVASKÄR

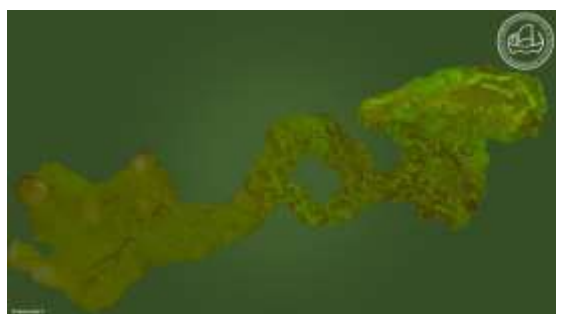
Kuva 12. SKOGSKÄR

Kuva 13. MARSKÄRET

Kuva 14. ENSKÄRET

Kuva 16. VIDSKÄR

Lisäksi leirin aikana tehtiin tarkistussukelluksia Bränskärin (MVID#1659) ja Metskärin (MVID#1512) hylkyihin, joista jälkimmäisen kohdalla pohdittiin, että onko hylyn keulan ulkopuolella ollut ankkuri hajonnut lisää esimerkiksi ankkuroinnin takia? Pääosin molemmat kohteet olivat kuitenkin ennallaan.

Kuva 17. Vrouw Marian 3D-malli etuviistosta

Vrouw Marian hyllyllä tehtiin vain pari sukellusta, joilla yritettiin kuvata stuurpuurin kyljellä, takilan alla olevaa aluksen kylkeä, koska seuran tekemässä 3D-mallissa on edelleen ”reikä” siinä kohtaa. Valitettavasti näkyväisyysolosuhteet olivat taas niin huonot, ettei hankalassa paikassa kuvaaminen onnistunut juurikaan paremmin kuin aiemmin.

Muilla sukelluksilla paikannettiin kiinnitystouvien pohjapainot ja kiinnitettiin niihin köydet syyskuun HelderTV fasilitointimatkaa varten. Meritaidon ilmoittamat pohjapainojen koordinaatit olivat erinomaisen tarkasti kohdallaan.

SAARISTOMEREN TUTKIMUSMATKA

Elokuun lopulle vakiintunut tutkimusmatkamme suuntautui Saaristomerelle 29.8.-1.9, koska aikomuksena oli tehdä koekaivaus Hamnholmarnan hyllyllä ja päivittää Vrouw Marian kiinnitysköydet kunnollisiin Solas-touveihin, joita olimme saaneet lahjoituksena Navidom Oy:n aluksilta.

Tutkimukset Hamnholmarnan hyllyllä

Saapuessamme Hamnholmarnan hyllylle (MVID#1516) huomasimme ensimmäisenä, että hylyn aiemmin pystyssä ollut perävannas oli kaatunut pohjalle. David Cleasbyn johdolla rajasimme koeajan paikan kahden metallitangon väliin, noin aluksen ”nollakaaren” kohdalle. Koekaivaus suoritettiin Davidin valvonnassa ja **Sami Brchiskyn** avustaessa niin, että pohjasedimenttiä poistettiin vain sen verran, että alempien rakenneseosien pinta saatiin näkyviin. Pilssiin saakka ei kaivettu, koska koekaivauksen tavoite (aluksen tyyppin selvittäminen ja varsinaisen tutkimuskaivauksen vaatimusten määrittäminen) saavutettiin ilmankin.

Hylky varmistui kauttaaltaan tammesta tehdyksi, limisau-maiseksi ja sikokölillä varustetuksi alukseksi. Davidin määrittämä kaivauslinjan valinta onnistui niin hyvin, että nollakaarella sijaitseva mastonkenkä tuli osin näkyviin, mutta siihenkään ei kajottu. Mastonkengän kohdalla havaittiin mahdollinen, koggeille tyypillinen sivutuki. Sikokölistä yritettiin ottaa kairausnäytteitä, mutta molempien dendroanalyysit epäonnistuivat eri syistä. Tutkimuskotisivu on [täällä](#).

Kuva 18. Koeaja 3D-mallin kuvassa

Kuva 19. MAS:n lippulaiva DSV Stella ankkuroituna Hamnholmarnan rannassa. Aluksen perässä näkyy sukeltajahissi ja sen vieressä uimatasolla ejektoripumppu ja sen imuletku. ”Vältä aaltoja” merkit ovat tätä päivää.

Seuramme on aina saanut vain positiivista palautetta paikallisyhteisöiltä ja niin tälläkin kertaa. Eräs tutkimusaluksellamme vierailut saariston kesäasukas kävi jopa hakemassa meille bensaa pumppuun ja kompressoriin, kun kauniisti pyysimme. Toimintamme on näkyvää ja laitteiden käydessä myös kuuluva, joten on syytä pitää kahvia aina tarjolla ja olla valmis esittelemään toimintaa uteliaille, jos sellaisia paikalle sattuu.

Vrouw Marian hyllyllä tai sen kiinnityspoijuilla ei tutkimusmatkalla sukeltettu tuuliolosuhteiden takia. Hienosti valmistellut Solas-touvit odottavat seuraavaa kesää Trunsön satamassa. Ontologiatutkimusta edistettiin kahdella uudella hylkykohteella, joiden tutkimuskotisivut tulevat [tänne](#).

- Paraisten **Brännskärin** hylystä (MVID#1659) tehtiin alustava 3D-malli ja hylyn ympäristöä inventoitiin ”puistottamisen” kanalta. Puumateriaalin erodoitumisen perusteella hylky vaikuttaa yli 100v. vanhalta. Lisäksi perimätieto kertoo sen uponneen 1897 eli hylky on kiinteä muinaisjäänös.
- Kemiönsaaren **Gåsharun** hyllyn (MVID#1547) etelä- ja kaakkoispuolella matalikkoja olevat osat saatiin kuvattua ja mallinnettua kattavasti. Ainakin pääosin havupuusta tehty tasasaumainen hylky, joka on kasattu vahvoilla kupariniiteillä, ajoittuu alustavien C14-ajoitusten perusteella joko 1500- tai 1600-luvun puoliväliin, todennäköisyshuipun osuessa jälkimmäiseen. Hylky on siis joka tapauksessa yli 100v. kiinteä muinaisjäänös.

Kuva 20. BRÄNSSKÄRIN HYLKY

Kuva 21. GÅSHARUN HYLKY

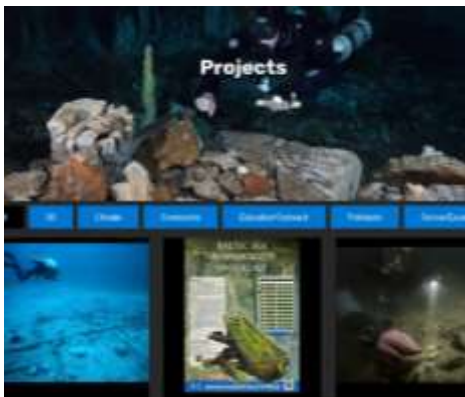
ITÄMEREN HYLKYJEN 3D-ONTOLOGIA

Meriarkeologinen seura on valinnut Itämeren hylkyjen 3D-ontologian muodostamisen seuran omaksi tutkimusstrategiaksi. Ontologialla tarkoitetaan tässä yhteydessä sen informaatiotieteellistä semanttista merkitystä alan tutkijoille, joille se mahdollistaa valistuneen tutkimusalueen määrittelyn, havaintojen luokittelun ja parhaimmillaan niiden taustalla olevien yleisten periaatteiden tunnistamisen. Hylkyjen 3D-ontologialla tarkoitamme vedenalaisten kulttuuriperintökohteiden fotogrammetrista kuvantamista ja sen pohjalta virtuaalisen 3D-mallin muodostamista kohteesta sekä alustavan, luonnontieteellisen ajoitusnäytteen ottamista. Tutkimustoimintaamme voi hyvällä syyllä kutsua alan perustutkimukseksi, joka hylkyistä muodostettujen digitaalisten kaksosten avulla vastaa kysymyksiin mitä, missä ja milloin.

Museoviraston muinaisjäännösrekisterissä on tätä kirjoitettaessa 2467 vedenalaista kulttuuriperintökohdetta, joista 1847 on alusten hylkyjä. Valitettavasti muinaisjäännösrekisterin kohdetiedot ovat niin puutteellisia tai jopa väärää tietoa sisältäviä, ettei niiden pohjalta voi muodostaa valistunutta käsitystä kovinkaan monen tutkimusaiheen toteuttamiskelpoisuudesta – sisältöanalyysistä puhumattakaan. Tutkimusstrategiamme pyrkii korjaamaan myös tämän ongelman aktiivisella tiedonvaihdolla Museoviraston kanssa.

Luonnollisesti olemme lähteneet liikkeelle Suomenlahden ja Saaristomeren kohteista, jotka sijaitsevat Suomen aluevesillä, mutta avoimen tieteen periaatteiden mukaisesti jaamme työmme tuloksia kansainvälisesti ja yritämme innostaa sisarseurojamme mukaan eri puolilla Itämerta. Seuramme piti aiheesta kaksi virtuaalista työpajaa ja perusti hankkeelle myös englanninkielisen [kotisivun](#). Ft. Minna Koivikko esitteli seuran posteria aiheesta ISBSA17-konferenssissa Napolissa.

Tutkimustulosten saavutettavuuden takia olemme aloittaneet kaikille MAS:n tutkimille hylkykohteille omien [tutkimuskotisivujen](#) perustamisen. Niille kerätään kaikkien kohteeseen liittyvien havaintojen ja tietolajien pohjalta tehty yhteenveto hylkykohteen tutkimuksen tämänhetkisestä tilanteesta, aiemmasta tutkimushistoriasta sekä linkit tieteellisiin lähdemateriaaleihin MAS-portaalissa ja Muinaisjäännösrekisterissä. Tutkimuskotisivu on PDF:ksi tulostettuna samalla myös ko. hylkykohteen tutkimusraportti Museovirastolle.

Kuva 23. Itämeren hylkyjen 3D-ontologia projekti UNESCO:n NGO projektien kotisivulla

Kuva 22. Hylkyjen kotisivujen hakemistosisivu www.mas.fi sivustolla.

Vuoden 2024 aikana seuramme vapaaehtoiset sukeltajat keräsivät hylkyjen 3D-ontologiaa täydentävää materiaalia 24:sta eri hylkykohteesta. Kaikista niistä saatiin onnistunut AMS-radiohiiliajoitus. Neljän kohteen 3D-mallinnus on vielä kesken. Vuoden 2024 keskeisiä saavutuksia lienee mm. tunnettujen, potentiaalisesti keskiaikaisten hylkyjen määrän kaksinkertaistaminen alustavien radiohiiliajoitusten perusteella. Samoin pidämme tärkeänä ontologiatutkimuksemme hyväksymistä UNESCO:n NGO projektiksi. Kaiken kaikkiaan seuramme vapaaehtoiset ovat tehneet 3D-malleja jo yli 180:stä hylystä Suomenlahdelta ja Saaristomereltä.

MEREN HAVINAA -NÄYTTELY NÖTÖSSÄ

Kuva 24. Työn sankari Mikael Ahlqvist keskellä & seuran adjutantit näyttelyn avajaisissa

Seuramme toimintavuoden 2024 ehdottomiin kohokohtiin kuului seuran ensimmäinen oma näyttely Nötön galleriassa Saaristomerellä. **Mikael Ahlqvist** johtamaan ja pitkälle myös toteuttamaan näyttelyyn saatiin kerättyä kattava läpileikkaus Saaristomeren merihistoriasta ja seuramme toiminnasta. Myös Saaristomeren Hylkypuiston ensimmäiset kohteet saatiin juuri ja juuri esittelykuntoon ennen juhannusaattona pidettyjä avajaisia, joissa oli tupa täynnä porukkaa, mutta kuohuviini teki tilaa kaikille.

Näyttely toteutettiin pienellä budjetilla eli lähinnä tulostuskuluilla, joihin saatiin Svenska kulturfondetin tukea. **Tuomas Auremaa** kannusti Avion Interactivea lahjoittamaan seurалlemme näyttelyä varten ison kosketusnäytön, jossa yleisö pääsi tarkastelemaan 3D-mallejamme omatoimisesti. Näyttelyssä kävi kesäkaudella satoja vierailijoita, myös opetusministeri **Anders Adlerkreutz**, jotka jättivät paljon positiivista palautetta niin näyttelystä kuin Hylkypuiston perustamisesta ja vedenalaisen kulttuuriperinnön esille tuomisesta paikalliselle yhteisölle sekä vierailijoille.

Näyttelyn idea ja koko projekti ovat erinomaisia esimerkkejä siitä, miten seuramme parhaimmillaan mahdollistaa jäsenten oma-aloitteista toimintaa. Mikael, eivätkä monet muutkaan näyttelyn tuottamiseen osallistuneet seuralaiset ole seuran hallituksen jäseniä tai muita toimihenkilöitä. Mikael kutsui seuran viestintäkanavissa samanmielisiä yhteen ja aloitti projektin. **Kai Sundquist** haki ja sai sille rahoitusta ja monet muut seuralaiset kontribuivat valokuvoin, videoin ja 3D-mallein.

Voidaan siis hyvällä syyllä sanoa, että seuramme toiminta on laajentunut kattamaan kansalaistieteen lisäksi myös kansalaistaiteen, koska esillä olevat tuotoksemme selvästi ylittivät teoskynnyksen ministerinkin mielestä.

DISSEMINAATIO JA EDUSTUS- & TIEDOTUSTOIMINTA

Seuramme tiedotti toiminnastaan ja edusti aktiivisesti alan tapahtumissa tuomalla esiin myös rahoittajiemme ja tukijoidemme tärkeää roolia mahdollistajina.

Tieteen Yössä 25. tammikuuta pidimme 3D-ständiä Tieteiden Talolla. Tavoitimme kymmeniä ihmisiä paikan päällä.

Museoviraston kaivauspäivillä 15.-16. helmikuuta pidimme esityksen kenttätyökauden tuloksista ja tavoitimme paikanpäällä sekä linjoilla satoja ihmisiä.

Lehtiartikkeileita toiminnastamme julkaistiin vuoden aikana niin valtakunnallisissa- kuin paikallislehdissäkin. Eniten tavoitimme yleisöä **Facebookin** kautta.

Merihistorianpäivillä 22.-24.3. Jyväskylässä David Cleasby piti seuran esitelmän ja Mikael Ahlavuo esitteli seuran Nötön näyttelyn posteria. Osallistujia oli yli 100.

Vuosikokouksessamme 27. maaliskuuta luotiin katsaus edellisen vuoden toimintaamme. Tavoitimme tilaisuudessa ja sen tallenteella useita kymmeniä jäseniämme.

Jäsenseurojen vuosikokouksissa pidimme esityksiä Turussa, Tampereella ja Lahdessa tavoittaen satoja sukeltajia ja keräsimme lukuisia uusia henkilöjäseniä.

Navigate messuilla 15.-16. toukokuuta tavoitimme sadoittain meriteollisuuden edustajia ja saimme erinomaista näkyvyyttä Suomen meriklusterissa

Klubi-illoissamme, joita järjestettiin seitsemän kertaa vuoden aikana, oli tyypillisesti noin puolen sataa osallistujaa paikan päällä ja verkossa.

Warships Resting in Peace -konferenssissa Suomenlinnassa 3.-5. kesäkuuta Markku Luoto piti esityksen Gustav Adolfin hylyn 3D-mallista.

Nötön näyttelyn avajaiset pidettiin Juhannusaattona 21.6. ja tilaisuus oli menestys. Tavoitimme satoja saariston kesäasukkaita ja saimme positiivista palautetta.

Kenttätyöleirin media- ja vierailupäivänä 4. heinäkuuta esittelimme toimintaamme yleisölle.

HelderTV:n dokumenttiohjelmassa seuramme toiminta on hyvin esillä. Nyt myös YLE on ostanut dokumentin ja se näytetään syksyllä 2025 myös Suomessa.

Bottnisk Kontakt -konferenssissa puheenjohtajamme piti esityksen seuramme tie-teellisestä toiminnasta. Siellä tavoitimme hyvin kansainvälistä yleisöä.

ISBSA17 -konferenssissa 21.-25. lokakuuta Napolissa, Italiassa Ft Minna Koivikko esitteli seuran posteria "Baltic Sea 3D Wrecksite Ontology".

Syyskokouksemme yhteydessä 31. lokakuuta pidimme tunnin esityksen kuluneen kauden tuloksistamme ja tavoitimme kymmeniä jäseniämme paikalla sekä verkossa.

Baltic Sea 3D Wrecksite Ontology virtuaalityöpajassa 27.11. tavoitimme muita Itämeren alueen meriarkeologian toimijoita.

Jäsenkirjeitä eli laajempia katsauksia toimintaamme lähetettiin vuoden aikana kolme ja lyhyempiä jäsentiedotteita tulevasta toiminnasta kuusi kappaletta. Facebookissa julkaistiin satoja postauksia alan uutisista ja tapahtumista, jotka tavoittivat tuhansia seuraajia. Aktiivijäsenistön käytössä Signal vakiinnutti asemansa niin, että noin puolet seuran kaikista jäsenistä on nykyään myös Signal-ryhmissämme.

Kuvakokoelma 25. Kuvia erilaisten tilaisuuksien ilmoituksista

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TOTEUTUMINEN

Seuramme on sitoutunut noudattamaan vastuullisuuden, avoimuuden, ja tieteen etiikan periaatteita kaikessa toiminnassaan. Sääntöjemme mukaan olemme kaikille avoin yhdistys ja jäsenistömme eli toimintaan osallistuvat vapaaehtoiset edustavat monipuolisesti kulttuurista, uskonnollista ja sukupuolista diversiteettiä. Lähes kaikilla tutkimusmatkoilla ja kenttätyöleireillä on ollut mukana ulkomaalaisia tai ulkomaalaistaustaisia vapaaehtoisia aina Somaliasta Kanadaan saakka.

Seuran hallitus valitaan demokraattisesti kokonaisuudessaan joka vuosi. Seuran hallitus kokoontuu säännöllisesti noin joka toinen kuukausi ja jäsenistöllä on seuran sääntöihin perustuva mahdollisuus nostaa asioita hallituksen käsiteltäväksi. Seuramme on sitoutunut Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan tasa-arvoon, turvallisuuteen sekä tieteiden ja tutkimuksen etiikkaan liittyviin periaatteisiin. Henkilökoh- taisen taloudellisen tilanteen ei myöskään pitäisi vaikuttaa toimintaan osallistumisen mahdollisuuksiin, koska jäsenet voivat pyytää seuran hallitukselta vapautusta osallistumismaksuista.

Luonnossa liikkuessamme huolehdimme jätteiden ja jätevesien asianmukaisesta käsittelystä sekä jäte- asemille toimittamisesta eli emme kuormita saariston jätehuoltoa lainkaan. Ylipäätään jätämme mereen vain ilmakuplia ja otamme sieltä vain valokuvia. Toimintamme ei häiritse merien kasvistoa tai eläimis- töä, sillä rantaudumme luonnonsatamiin vain hätätapauksissa, muuten kellumme etäällä saarista, luo- doista tai matalikoista – etenkin, jos niillä on elämää.

Sukellustukialuksemme ovat hitaasti runkonopeudella liikkuvia aluksia, joten ne eivät vahingoita esi- merkiksi hylkeitä. Alusten äänisaaste niin pinnalla kuin pinnan allakin on vähäinen. Kaikilla sukelluk- sillamme poistamme pohjasta sinne vajonneita muovi- ja muita roskia sekä vanhoja, käytöstä poistu- neita tutkimusvälineitä. Lisäksi osallistumme rannansiivousoperaatioihin ja ilmoitamme harvinaisten tai uhanlaisten vesibiotooppien havainnoista. Seuramme on mukana ympäristöhallinnon johtamassa ve-

Kuva 26. Seuramme vapaaehtoinen sukeltaja dokumen- toi vesibiotooppeja Utön Vrakgrundetin hyllyllä.

denalaisen meriluonnon monimuotoisuuden in- ventointiohjelmassa VELMU:ssa.

Hiilijalanjälkeä pyrimme pienentämään kytke- mällä tutkimusalukset maasähköön ja sammut- tamaan polttomoottorit aina kun mahdollista. Vältämme kaikkea kertakäyttöisyyttä toimin- nassamme, panostamme kestävyyyteen ja laa- tuun sekä kierrätämme monia esineitä uu- siokäyttöön hylkypuistojen rakenteissa tai tutkimusvälineistössä. Liikkumisessa koordi- noimme kimpakyytejä ja raskaan kaluston meri- kuljetuksia. Ruokahuolto hoidetaan yleensä keskitetysti alkutuotannon raaka-aineista eines- ten sijaan, mikä osaltaan pienentää hävikkiä ja ruoan prosessoinnin hiilijalanjälkeä. Kok- kimme huomioivat kasvispainotteiset- ja eri- tyisruokavaliot.

TOIMINNAN TUKEMINEN JA TUKIJAT

Kuluneen vuoden aikana MAS on hakenut ja saanut poliisilta rahankeräysluvan sekä verottajalta ns. nimeämispäätöksen, jonka perusteella yritykset ja muut yhteisöt voivat hyödyntää lahjoitusvähennystä verotuksessaan, kun kyseessä on 850€ – 50 000€ suuruinen summa seuramme toiminnan tukemiseksi.

Seuraavat tahot ovat tukeneet seuran toimintaa tai tavoitteita:

Seurallemme on myönnetty seuraavat palkinnot:

Alfred Kordelinin säätiön TSV:n Tiedepalkinto 2025, Euroopan Komission kulttuuriperintö- eli Europa Nostra palkinto 2025 sekä Euroopan Unionin kansalaistiedepalkinnon 2025 kunniamaininta

Annettu Suomen meriarkeologisen seuran vuosikokoukselle 31.3.2025 hallituksen hyväksymänä.
Hallituksen puolesta,

Markku Luoto, puheenjohtaja

